

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket a nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Az iskolázás csődje.

Megkezdődött az új tanév; megnyiták az iskolák újból és — mint raj, sereglett a gyerekesereg, az ifjúság a műszak csarnokaiba, hogy el-sajátítsa a — ma már minden életpá-lyán mindenkire szükséges azt az el-méleti tudást, mely nélkül — aki elő-haladni akar, nem szűkölködhetik senki.

Az iskolák, különösen a közép-iskolák ez ujra megnyílása azonban nem ment olyan simán, mint egyébkor; sőt nagyon is érezhetővé vált ez-úttal nemcsak a kellő számú közép-iskola, főleg a gimnáziumok hiánya, de még inkább az, hogy nincs egy-séges főiskolánk s hogy a két külön-váló faj: gimnázium és reáliskola nem képesíti ifjainkat egyformán minden magasabb tudományú életpályára való lépésre.

A gimnázium-hiány mutatkozik közvetlenül közelünkben, Szegeden, hol híjába állitanak párhuzamos osz-tályt párhuzamos osztály után, mert az mind nem képes befogadni az al-földi magyar metropolisunk vonzóere-jének gyűrűjébe eső és oda gravitáló, ott megmagyarosodó délvidéki tanu-lók nagy zömét és még inkább Buda-

pesten, de egyebütt is, hol a szülék azon jajvészékelnek, hogy nagy gond-dal, ezer áldozattal nevelt gyerme-keik kirekedtek az iskolából, csak az-ért, mert fél vagy negyed órát kés-tek a beiratkozással s amikor odamen-tek, az igazgató már kénytelen volt őket elutasítani: n i n c s e n h e l y.

Hijába futnak aztán tankerületi főigazgatóhoz, miniszterhez, mert min-denütt azt a választ kapják: n i n c s h e l y!

Mit jelent ez a megdöbbenő tünet? — Egyes lapok szerint kétség-telenül azt, hogy az állam nem gon-doskodik kellően az adófizető polgá-rok gyermekeinek felneveléséről. Sőt vannak, akik meg sem elégszenek a kormány megtámadásával, de neki-rontanak az igazgatóknak is, mintha az ő kezükben volna a hatalom, ze-bükben a hely, melyet fukaron maguk-nak tartanak meg, nemhogy a tanuló-ifjúságnak megnyitnák.

Aki így beszél: nagyot téved. Alaposan félreismeri a közönség szük-ségletét, igényeit, de főleg — az igaz-ságot.

Kétségtelen, hogy hazánkban, különösen a fővárosban még szükség volna újabb meg újabb középiskolák felállítására és pedig nagyobb arány-

ban a lakosság számarányának növe-kedésénél. Mert az új intézetek eleven szükségét nemcsak a népesség szám-beli emelkedése növeli, hanem az élethez, a műveltséghez fűzött igé-nyek fokozatos és örvendetes gyara-podása is.

De hát miért nem emelkednek fel az új iskolákat követelő hatalmas hangok akkor, mikor az állami költ-ségetes keretében a közoktatásügyi miniszter évi szükségletét tárgyalják? Hol van ilyenkor, aki bátran, meré-szen hirdesse, hogy milyen széken-letesen kevés az, amit iskolákra és így a nemzet művelődésére fordítunk? Akadt-e a magyar műveltségnek olyan lelkes barátja, aki az előző évtizedek során, mikor néhai való Trefort Ágoston volt közoktatásügyi miniszter ren-dszeresen vette el az ifjúság kedvét a tanári pályától, sőt maguknak a taná-roknak az élettől is, rámutatott volna az ebből multhatatlanul bekövetkező veszedelemre, a tanárhiányra?

Most van közoktatásügyi minisz-terünk, aki élénken érzi kulturális szükségleteinket, állít is iskolákat szí-vesen, megtette ezt Budapesten, Szeg-szárdon, Temesváron és Deésen, meg-cselekedné S z e g e d e n is, csakhogy — n i n c s e n h o z z á v a l ó t a n á r.

TARCA.

Bűnben.

Két évig éltek együtt. Nem-e elég hosszú idő egy asszonynak, hogy megunja végkép az urat, ha amúgy sem szerette és ugyan-csak nem-e elég hosszú idő arra is, hogy megunja a fiatal asszony férjét, ha szerelem-ből is ment hozzá?

Talán így volt ez Reményi Etelnél is. Ő maga sem tudta, hogy szerelemből, vagy kedvtelésből megy férjhez, de hogy urat nem gyűlölte, az is tény. Mert csak nem nevez-hető gyűlöletnek az, mikor féltünk valakit. Már pedig Reményi Etel határozottan féltette az urat. Ha legkisebb baja volt, ha nem jött haza rendesen a hivatalból, az ajulás kör-nyezte. S mégis mikor egy-egy hosszú dél-után egymás mellett ültek, üresnek s unal-masnak találta férjét s szerelemmel teli fe-csegését.

Reményi Etel csinos és kíváncsi asz-szony volt. Előbbi tulajdonságánál fogva nem csodálhatjuk, hogy akadtak udvarlói, még pe-dig a legkomolyabbak közül. A férj oly so-kat volt hivatalban s az asszony oly sokat volt odahaza egyedül. De kíváncsi is volt s kíváncsisága szeretett volna kielégítést találni. Szerette volna tudni, milyen érzés is az, ha valaki az urat megcsalja.

Egy szép napon a csinos Reményiné ki-vansága ki volt elégítve. Két hét óta rette-netesen unatkozott s épp a tizennegyedik na-pon, mint más asszonyok is, egy katonatiszttel megcsalta az urat.

Az ura pedig nem vett észre semmit, fáradott élete páriáért, bujta az aktákat, iz-zadta a verejtékcseppeket s mindezt azért, hogy a felesége unalmában megcsalja.

Sok asszony ezt fel sem veszi. Annyi gondot sem okoz neki, mint egy kirándulás a szabadba. Pedig ez nagyobb kirándulás, mely a bűn országába vezet. S innen nincs visszatérés az erény birodalmába!

Reményi Etel lesújtotta könyelmű cse-lekedete. Teljesen kihozta sodraból. Érezte, hogy nem ura iránti ellenszenvből s szer-tője iránti szerelemből, hanem csak vétkes gerjedelemben tette. S utálta önmagát, utálta csábítóját, s férjét martirnak látta, kit lassan-ként istenített. Ő magát áldozatnak tekin-tette, aki a bájos szavú csábító hatalmába került s azt átkozta, azt okozta mindenért.

Azután csakugyan áldozat lett. Csakhogy önmagának, egyetlen s megbocsáthatatlan bűnének szegény, sajnálatra méltó, kilődő áldozatja.

Az asszony szép volt, nagyon szép. A tiszt boldog volt, hogy megnyerhette s nem

is akart róla lemondani. Üldözte fellobban-tott szenvedélyével, féktelen szerelmével. Birni akarta az asszonyt minden áron továbbra is. De az asszony hú akart lenni a férjéhez. Vissza akart térni a becsületen, józan szerelemhez, s irtózott büntársától.

De az nem irtózott tőle s nem irtózott az eszközöktől sem. Először esdekelt, kért, könyörgött, azután parancsolni, követelni kezdett.

Mindez hiába. Más módhoz nyúlt. Fenyeg-etőzni kezdett. Vagy övé lesz, vagy nem továbbra is. Ha nem, történjék meg a leg-rettenetesebb, hadd tudja meg az általuk megcsalt férj a valót.

— Nem, nem, nem! — kiáltott a sze-rencsétlen asszony. Nem engedem annak az áldott jó embernek lelki világát s lelki boldogságát összetörni. Nem, nem, százszor nem!

S utálattal, de odarogyott a csábítónak most már undok karjaiba.

A bűnös viszony folytatódott. Az egyi-kezt vette a féktelen szerelem, a másikat odadobta örökre a bűnnek egyetlen bottlása férje ellen, ki szorgalmasan járt a hivatalba s azt hitte, hogy szentélybe jut, ha átlépi háza küszöbét.

Saruvári.

Tanár nélkül pedig kissé mégis csak bajos iskolát állítani.

Szegeden és Budapesten is mód felett szükséges egy-egy új gimnázium felállítása, ez kétségtelen; bár kétségtelen az is, hogy ez még legkevésbé sem fog segíteni a meglevő bajokon.

Nem is egy-két újabb főgimnázium felállításában vagy nem létesítésében rejlik a legnagyobb hiba. Nagyobb baj ennél, hogy a közönség, iskoláztatásra szoruló gyermekeivel mind csak a latin iskolákba tud, mert minden szüle abban a meggyőződésben van, hogy csak a gimnázium elvégzése biztosítja fia jövőjét egy egész életen keresztül.

Seregestől tódnak a főgimnáziumokba még olyanok is, akik kereskedelmi akadémián vagy reáliskolában már érettségit nyertek, hogy a gimnázium bocsássa őket új kísérővel a élet-útra.

Hát egészséges állapot az ilyen?

Nem, a közönség nem hibás e kórságban. Igaz, hogy éppenséggel nem a műveltségre, a klasszikus képzésre és nevelésre való vágyakozás mártírja, hanem mártírja a közönség a mi félszeg és alapjában elhibázott kvalifikációs törvényünknek.

E törvény a gimnáziumot ruhazza föl az ezermester minden bűvös erejével. A gimnáziumi érettségi bizonyítvány útlevél, mely minden sorompót megnyit, orvosság, mely minden sebet meggyógyít, tudomány, kész tudomány, mely minden továbbtanulást alól felment. Egyszóval az egy nélkülözhetetlen csudaszer, melyet minden szüle megszerezni óhajt gyermekének, hogy az életben való boldogulását elősegítse, előhaladását, megélhetését biztosítsa.

A reáliskola végzett növendékei csak a műgyetemre juthatnak; de ugyanoda eljuthatnak a gimnázisták is. Ellenben a gimnáziumban érettségi bizonyítványt nyert ifjak lehetnek papok, orvosok, ügyvédek, bírák, állami és közigazgatási tisztviselők, tanárok minden szakra, gyógyszerészek, kereskedők, szóval lehetnek mindenké, ami pályák a reáliskolát végzett növendékek elől el vannak zárva.

Ezt hajszoják a szülék, nem azt, hogy fiaik klasszikai vagy bármely irányú műveltségre tegyenek szert. Ez okozza a csődületet a latin iskolákba. S állítsanak bár még tíz új főgimnáziumot, nem segítenek a bajon, egyre fog hangzani a panasz.

De változtatás csak meg a képesítésről szóló törvényt s meglátják: elcsittul a panasz, mert minden gyermeküknek meg fogják ekkor találni a szülék, a meglevőkben, a megfelelő iskolát.

Dr. S. K.

A munkásvédelem ügye. Az a rendkívüli térc minden iránt, a mi a közgazdasági érten szükséges, helyénvaló és jó dolog Baross Gábert a munkásvédelem ügyében tett rendelkezéseiben sem hagyta el. A nagy miniszter így teremtette meg a nála megszokott gyorsasággal a munkás-beteg-

segélyezés szervezetét minálunk is, a legtöbb nyugot-európai állammal egyenlő színvonalra emelvén ezzel Magyarországot a szociális béke érdekében tett intézkedések tekintetében.

Az 1891. XIV. törvénycikk kötelező alapon állapította meg a munkás-betegség-lyezést. Minden munkaadó tartozik ipari vagy kereskedelmi alkalmazottjait valamelyik törvényesen elismert betegség-egélyező-pénztárba beírni s érte a díjak egy harmadrészét megfizetni. A pénztárak mind magánjellegű autonóm vállalkozások s csak abban a tekintetben vannak hatósági felügyelet alatt, hogy a törvény rendelkezéseit betartják-e.

Ez a szervezés tehát rakényszeríti a munkaadót a patriarkalizmus útjára, kimondván, hogy tartozik gondoskodni arra az esetre, ha alkalmazottja betegségbe esik s keresetkeptelenné lesz. Kétségkívül ez a leghelyesebb módja a dolognak, mert eleve is elhárít minden ódiomot az államról s így kivészi a fegyvert az állam ellen izgató szocializmus kezéből. S tényleg a Baross-csinálta alapon igen szépen fejlődött az új intézmény, létrejötté után alig három évvel már 350 munkás-betegség-egélyező-pénztár működött az országban, melynek kötelékébe több mint 450000 munkás tartozott, a kik a pénztáraktól évi 2.7 millió forintnyi orvos díjat, orvosságot, segélypénzt és temetkezési járulékot kaptak. Ez az összeg kereken 800,000 forinttal haladja túl a munkások összes befizetését.

Már ebből a néhány adatból is, a nélkül, hogy a dolog mélyére tekintenénk, nyilvánvaló az új intézmény meghonosodásának gyors sikere. A pénztárak intézménye minden tekintetben kitünően vált be s az érdekeltség minden részen meg van elégedve vele. De azért, a mint ez el sem kerülhet, a betegség-egélyező-pénztárak sem teljesen hibátlanok. Mert a teljes sikerrel működő intézmény kitünő alapjai és pompás szervezete mellett, adminisztrációs tekintetben számottevő nehézségek halmozódtak össze. Olyan jellegűek ezek a nehézségek, hogy a pénztárak tagjai nem érzik meg, azonban igenis megérik a pénztárak vezetőségei. S ezek, köteleltség szerűen gondoskodván a vezetőség alatt levő intézmény jólétéről, autonómikus jellegűknél fogva saját körükben mozgalmat indítottak a bajok kiküszöbölése végett.

Rövid időn belül a kongresszus akarnak tartani Budapesten, melynek napirendjén körülbelül a következő kérdések elintézése szerepel: az intézmény kiterjedése a cselédekre; a törvényben mutatkozó hiányok pótlása; a gyermekügyi segély, a gyógyító eszközök, a temetkezési díjak stb. tekintetében; a munkás-balesetbiztosítás kötelező kimondása; a pénztárak szövetségének létrehozása és kötelező megalakítása stb.

Ezek tehát igen nagyfontosságú dolgok, még pedig nem csak olyanok, amelyek a jelenlegi állapot bajait megszüntetik, hanem olyanok is, melyek az állam közremunkálását a patriarkalizmus továbbfejlesztése tekintetében közelről érintik. A munkások balesetbiztosítása, a cselédek bevonása a pénztárak kötelékébe és a pénztárak szövetségének megalakítása olyan dolgok, melyek félszeg-utóbb amúgy is okvetlenül napirendre kerültek volna az állam-kormány feladatai között. Most ezek a dolgok a szakértő férfiak megvitatásának tárgyai, tehát valósággal kínálkozik az alkalom

a dolgok tisztázására s esetleg létrehozására. Épp ez ekből a legmelegebben ajánljuk, hogy a kormány a legnagyobb figyelemmel kísérsje a megtartandó kongresszus tanácskozásait s lehetőleg részt vegyen ezekben. A szakemberek véleményének megismerése rendkívüli haszonnal járhat a dologra nézve s ekként a magyar állammak módjában van, hogy alapos útmutatást szerezzen magának a munkás-védelem terén betöltendő feladataira nézve.

Ami ebben a tekintetben történik, nem csak a humanizmus kívánalmainak teljesítése, hanem egyszersmind előrelátó gondoskodás a társadalmi béke érdekében. A dolog méltán igényelheti tehát az államhatalom kettőzött figyelmét és jóindulatát.

A vetőmag kérdéséhez.

Hogy a jelen körülmények között a mezei gazdaság körében aktualisabb kérdés nincs a vetőmag-kérdésnél: azt talán bizonyítani sem kell.

Sajátságos mégis, hogy az erre való hírlapok, melyek kevésbé fontos dolgokról hasábokat írnak, ezt a kérdést vagy egészen mellőzik, vagy csak úgy közömbösen, kivonatban említik fel, mintha valami vasúti bankétról volna szó.

Hogy pedig kiváltképen alföldünkön igen fontos a vetőmag kérdése, nem tagadhatjuk.

Boldog világban, mikor a termés kifogástalan milyenszerű, akkor is elkövetik a mi kisgazdáink azt a nagy hibát, hogy amilyenül megadta isten a termést, azon mód vetik azt el. Magválasztásról, rostálás és figyelmes tisztogatásról szó sincsen soha.

Ha az idén is követik ezt a szokássá vált eljárást, egy jövőbeli jó termés esetén is csak másodrendű gabonájuk fog teremni.

Délmagyarországon személyesen győződtem meg a termés silányságáról és sajnálattal konstatálhatom, hogy körül olyan buza is a piacra, amely legfőkébb 20 százalék tiszta szemet, de 80 százalék szemetet tartalmaz.

Akik az ilyen terményt a piacra felhozzák, nem is kell talán mondanom, fogalommal se bírnak a buza-vetőmag tisztogatásáról, de ha bírnak is, — nincsen tisztító készülékük, híjján vannak a jó rostának és magválasztó eszköznek.

Nagy hiba, hogy ezekről az ily módon elhagyott kisgazdákra mindég csak akkor beszélünk, mikor már ott vagyunk, hogy a magunk kárán tanultunk. Még nagyobb hiba, hogy gazdasági egyleteink legtöbbje nem siet e részben minden rendelkezésre álló eszközzel felvilágosítani a gazdaközönséget, hogy a jó vetőmag előállításában és megválasztásában a legfontosabb mezőgazdasági kérdésről és ezzel kapcsolatosan eminens közgazdasági érdekről van szó.

Az is igaz, hogy ahol, mint p. nálunk is, — a gazdasági egylet a legmelegebb érdeklődést mutatja a gazdálkodó osztály ügyei iránt s úgy tapasztalati tanácssal, mint gyakorlatilag is segíteni akar ez osztály egyik másik baján: a jó igyekezete kárba vész többnyire, részint a gazdálkodók részvétlen közönyén, részint pedig azon, hogy a saját érdekeik kellő megvédésére se képesek egyöntű eljárássra semmi kérdésben sem tömörülni.

Közvetlen az ősi szántás-vetés ideje előtt lévén, persze hiába való ma e visszasságokról beszélni. Ma csak arról lehet szó, hogy a kisbirtokos megfelelő vetőmagot kapjon pénztért, cserében, törlesztésre vagy ingyen. Statisztikánk arról, hogy hol, kinek és mennyi kell: — nincsen.

A pontos összeírás ilyenkor már megkészt; ezt közvetlenül aratis után kellene készölni; mivel a felületes, nagyban való adatok, — jól tudjuk — soha sem terjeszkednek ki a kistermelőre; de a kistermelő e részben különben is annyira konzervatív és félsős, hogy ha egyenesen el nem lessük a

sükségletét, azt ugyan bevallani soha nem meri, sőt elfogadni valamit is tartózkodik, mivel újabb megterheléstől fél.

Azonban nemcsak azzal kellene ma teljesen tisztában lennünk, kinek mi a szükséglete; de azal is, kinek van közrebocsátható készlete? Ha bármelyik vármegye területén egy-egy kis faluba kimegyünk és megnézzük a kistermelő készletét, mindent inkább fogunk nála látni, csak vetésre alkalmas búzát nem; de azt is ha megkérdezzük: miből vet? — megmutatja, hogy biz csak abból, ami van. Valóban érdemes volna ellenni a szeptemberi és októberi búzavetéseket, s minden egyes kisgazda vetőmagjából mintát véve, megállapítani, hány százalék csiraképes tiszta szemet és hány százalék nagyon is csiraképes szemét- és gyom-magot vetnek el.

Lovaink, szarvasmarháink és sertéseink nemcsak anyagának továbbfejlesztésére szépen aldoztunk eddig is és a nagyon kicsi birtokig még sem jutott el a nemes anyag, mivel nem iparkodunk azt oda becsapészni. Vetőmag nemesítéséről és helyes kezeléséről a legtöbb vidéken a kisbirtokos még fogalommal se bír, nemhogy alkalmazná azt.

Intó példa a mostani. Ha áldozunk: áldozunk úgy, hogy annak egyszer már igazán meglegyen a gyakorlati haszna és ne olyankor kapkodjunk, mikor már körmünkre égett a baj, hanem előbb.

Ha mi mindezeket a dolgokat nem szelvény-hosszban iskolák útján terjesztenénk, de a tanyák közt gyakorlatban tennénk értetetővé a kisgazdának, bizony-bizony sokkal több gyakorlati hasznát látnánk tanításunknak, mint így látjuk. Mire a mi kisgazdánk hinni fognak az iskoláknak, még két nemzedék is kipuruzul a gyakorlati működés terén, ezek pedig csak kézen-tenyérén eléjük vitt példákól okulnak. Addig pedig ismét eltelik tőlünk vagy 30 esztendő a mezőgazdaságunk, vagyoni gyarapadásunk és közgazdaságunk kiszamíthatlan hátrányára.

Szemléleti, gyakorlati példák bemutatása a kisgazdának kincsekkel érte mezőgazdaságunk érdekeire való tekintetből és mi mégis mellőzzük ezt a rendszert, eldobjuk, holott ez volna föltétlenül kisgazdáink művelődésének és haladásának s a mellett kivitele — a nép hajlamához mért — nem költséges, egyszerű is, míg a másik rendszer drága, nem gyakorlati és egyelőre be sem válik.

Majd ha a mostani két nemzedék kihal és meglesz minden kisgazdának készülő emberben az előadás szükséges kelléke, akkor léphetünk fel iskolákkal és képezhetünk tanult gazdákat; ma azonban be kell még értnünk a meglévő emberanyaggal, melyet nemesíteni csak gyakorlati példákkal tudunk.

Ehcz azonban megkivántatik, hogy minden — a mezőgazdaság terén hivatott tényleg megtegyen mindent arra, hogy a kisgazda a szemmel látható tudást példákól kapja meg. Akkor — ha így teszünk — nem lesz gondunk és bajunk a jó vetőmag beszerezésével, mert erről maguk a kisgazdák fognak gondoskodni.

Akárhogy lesz is azonban a dolog, mindaddig, míg a mezőgazdasági statisztikának fontos kérdése szakavatott kezekbe nem lesz letéve a vidéken is, csak kapkodás lesz a mi utasításunk minden fontosabb ügy elintézésénél.

Kezdjük a dolgot a kezdővégén és boldogulni fog a gazdálkodó nép, mely nélkül se ipar, se kereskedés, se és különösen kifogástalan mezőgazdasági haladás nem képzelhető.

B. J.

Ujdonságok.

Szentes, 1897. szeptember 16.

— **Emlékeztető.** Csongrádvármegye közgazgatási bizottsága a f. hó 16-án, ma délelőtt fél 10-kor tartja rendes gyűlését, a szokott helyen.

— **Vasútiügyi értekeztet.** Csanád-vármegye ősz főispánja, L o n o v i c s József, mint a vásárhely-makó-n.-sz.-miklósi h. érdekű vas-

út érdekelttségének elnöke, a f. hó 30-án délelőtt 10 órára, Szegedre az érdekeltség tagjait értekezletre hívta össze. Az értekezlet Szeged város székházának tanácstermében tartják meg, melyet e célra készségesen engedett át Szeged polgármestere és ezúttal az építés foganatosítása ügyében fog az érdekelttség dönteni.

— **A gazdasági egylet löversenye.** A csongrádvármegyei gazdasági egyesület idei löversenyének programját nagyjából, — a mult vasárnap d. e. tartott értekezletén állította össze a rendezőbizottság. E szerint a löversenyyel kapcsolatos csikódíjazást okvetlenül okt. 10-én délelőtt 9 órakor tartják meg, ezúttal valószínűleg a város Jurenák-ház-féle telkének udvarán, melyet e célra a polgármestertől elkérnek; a löversenyt pedig ugyanaz nap délután fél 3 órakor, az alsó csordajárás szokott helyén, vagy kedvezőtlen idő esetén október 17-én, tehát az 1-ső terminusra követhető vasárnapon. A csikódíjazásnál 2—3 díjat osztanak ki anyakancikkal elővezetett szopós csikóknak és 3 éves kancacsikóknak; a löverseny futamai pedig lesznek: Államdíjra, Szentes város díjára, egyleti díjra, szentesi nők díjára, megyei díjra és huszártiszti, esetleg huszár altiszti verseny is. A rendező bizottság különben az előleges jelentést vasárnap bocsátja ki megfelelő plakátokon és előre is tudatja, hogy a verseny iránt érdeklődőknek az egyleti titkár — hivatalos helyiségében — készségesen megad minden felvilágosítást.

— **Helly Ignác beteg.** H e l f y Ignác, a szegvári kerület orsz. képviselője, aki országos pártkülönbség nélkül köztisztelőben és közbecsülésben áll és alig néhány hónapja ment keresztül — súlyos, válságos betegsége, — mint értesülünk ismét veszedelmesen megbetegedett és Budapesten, a fehérvári-úton levő nyaralójában fekszik. Orvosai azonban remélik, hogy az 1848-ki dicső szabadságharcnak e még élő jelese ezúttal is sikeresen fogja szívós természetével leküzdeni a fenyegető testi kórságot.

— **Határjárás.** A Szeged és Kistelek közt vitassá vált határ-kérdésben a f. hó 14-én volt a határjárás C s a t o zsigmond dr. alispán elnöke alatt, az érdekelt város és község kiküldötteinek részvételével. A helyszínen megejtett puhatolozás kiderítette, hogy a vitás határvonalon, mintegy 12 kilométer hosszban tényleg történtek apróbb foglalások egyfelől szegedi, másfelől kisteleki gazdák részéről, úgy azonban, hogy vitassá mindössze 2—3 holdnyi terület — válhatnék a megejtendő felmérések alapján. Ily lényegtelen különbségetről lévén szó, békeséges megegyezés is jött létre a felek közt olyanformán, hogy a mai birtoklási viszonyok szerint fogadta el mindkét fél a határt és ezen a vonalon kívánják a határhalmok emelését is. E megegyezéshez képest hivatott fel a várm. építési hivatal, hogy Szeged város mérnöki tisztségével egyetértően eszközöljék a határ felmérést és kijelölést, mely munkát befejeztével megtörtént aztán, a vitás ügy végleges elintézésére a hitelesítési eljárás is.

— **A vendégléptetés munkájával most,** hogy az előre tervezettnél sokkal súlyosabb és fárasztóbb alapozási munkán jóriformán az egész vonalon túlvannak, — szépen haladnak előre az építési vállalkozók. Ez előhaladást látva, körülbelül a jövő hét végére lehet rászámítani, hogy a falrakásban eléri az

emeleti párkány magasságát, feltéve természetesen, hogy az idő is kedvez munkájuknak, amiben különben eddig, — az alapozás kezdetének napjait leszámítva, nagy szerencsésük is volt. Kedvező idő esetén és ha közben sok esős nap nem veri ki őket a munkából, ők maguk is biznak hozzá, de az eddig teljesített munkából is következtethető, hogy — dacára a felmerült jelentékeny többletmunkának, — az ez évre szerződésileg megszabott kötelezettségüknek meg is fognak felelni és november 15-ig tető alá hozzák a megkezdett épületrészt.

— **Autonómiai képviselőnk.** A katolikus autonómiai kongresszusra Szentes és a megyénkbeli községek közül azok, melyek a váci püspökség fenhatósága alá tartoznak, a hm.-vásárhelyi esperesi kerületben választottak képviselőt. A választás, illetőleg szavazás természetesen nem egy időben történt az esperesi kerület minden egyházában; de most már úgy ez, mint a szavazatösszeszámlálás be van fejezve. Két jelölt áll szemben egymással: K á r o l y i László gróf, Derek-egyháza fiatal magnása és F á r y Antal hm.-vásárhelyi takarékpénztári vezérigazgató. A győzelem nem is lehetett kétséges: K á r o l y i László gróf lett 2760 szótöbbséggel a vásárhelyi esperesi kerület katolikus autonómiai képviselőjének megválasztva.

— **Szüret.** A hegyközségi előjáróság arról értesíti ezennel azon hegybirtokosokat, kiknek szüretelni valójuk van, hogy a szüret a f. hó 20-án, tehát hétfőn kezdődik.

— **Nem kell új tanító.** Az elaggett K a t o n a József tanító nyugalomba vonulásával megüresedett tanítói állást, a f. hó 13-án megtartott presbiteri gyűlésen kellett volna a ref. egyháznak választás útján betölteni. A presbiterium több tagja azonban abban a nézetben volt s indítványukra az egyháztanács el is határozta, hogy ezt a tanítói állást egyelőre szükségtelen betölteni, miután azon iskola növendékei, melyben K a t o n a tanított, a többi iskola közt megoszthatók, — még pedig — tekintve csekély létszámukat — a taneredmény kockázatátása nélkül.

— **Megszűnt jóságveszedelem.** A vármegyénkbeli Teés községben — a rendőrségünkhöz érkezett hivatalos jelentés szerint, megszűnt a sertésvész, Makón pedig a radados szaj- és körmofajás veszedelme; miért is úgy Teés község mint Makó város határát feloldották a hatósági zár alól.

— **Nyilvános köszönet.** S z é k e l y József, N é m e t h Jenő és T u p l e r Sándor urak általa a M a l b i s c h A r u m i e egylet javára Dr. E i s l e r Samu úr adományaként küldött 12 frt és 90 kr. vételét a midőn nyugtatjuk, a nemesszívű adakozónak hálás köszönetét nyilvánítja; a választmány.

— **Ősz vásár.** A f. évi őszi országos vásárunk Szentesen, e hó 18-án, szombat kezdődik a jóságvásárral, mely vasárnap is tart; míg hétfőn az áru vagy kirakodó-vásár lesz. A sertés felhajtás e vásárra is tilos.

— **A helyhez kötött (stabil) g ő z g é p e k kezelőinek tanfolyama** a budapesti m. kir. állami ipariiskolánál október hó 1-én nyílik meg s december közepéig fog tartani. Tanulókat felvétetnek a 18 életévet betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, a kik a g ő z k a z a n f ű t ő k, v a l a m i n t a l o k o m o b i l - é s c s é p l ő g é p k e z e l ő k t a n f o l y a m á t m a r e l v e g e z t e k. A felvételhez erkölcsi bizonyítvány, a vizsgálati bizonyítványok s a munkajogi, vagy munkabizonyítvány szükségesek. Vidékiek levélben is jelentkezhetnek. A tandíj 5 forint. A beiratás szeptember 26-tól szeptember 30-történik.

— **Panoptikum a vásártéren.** A vásártéren, most kezdődő őszi országos vásárunk alkalmára egy panoptikum ottjátanyát, melyben életnagyságban láthatók a világ nagyjai teljesen hű utánzatban és egyes nagy világesemények is, a benne szereplők történeti hűségű csoportosításával. A főérdekesége azonban a panoptikumnak — a mi vidékünk népessége szemében — kétségen kívül nem ez, hanem az a közműveltség, hogy látható benne a vásárhelyi mérlegkeverők bűnpörék minden mozzanatát, teljes lefolyását, a Szalai Jäger Mari boszorkánykonyhájával és úgy az ő, mint a nevezetes bűnperben szereplő koronás gyilkosok életművelésének utantáza is, természetesen életnagyságban. A panoptikum az egész vásár alatt nyitva áll a közönségnek s olva sóink figyelmébe ajánljuk az érdekes látásával megtekintését.

Henneberg-selyem csak akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikós, kockázott, mintázott, damaszott s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) a megrendelt árakat postabér és vámentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg Z.** (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyárát Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Értesítés.

Előjáróságunk határozata következtében értesítjük a t. iparosokat, hogy f. hó 18. és folytatva tartandó vásár alkalmával a satorkészítésre kitűzött idő reggel 5 órakor van.

Figyelemre kell említeni az érdekelteket, hogy a sorrend megállapítása alkalmával az előbb szerzett jogokat figyelemre méltassák, nehogy olyan sajnós esetek ismétlődjenek, mint az elmúlt nyári vásáruknál alkalmával. Szentes, 1897. szept. 14.

Az ipartestületi elnökség.

Köszönetnyilvánítás.

A szentesi egyetemi ifjúság bárelendző bizottsága, dr. Albertényi Adolfné, Schneider Idácska, és Doroghly Józsefné urhölgyeknek, továbbá Joó Karoly és Szóke Jenő úrnaknak a hangversenyen való szíves közreműködésükért, úgy szintén a Casino tek. választmányának a terem díjtalan átengedéseért, valamint mindazoknak, kik a hangversenyhez szükséges tárgyakat átengedni szívesek voltak; s végre a szíves felülfigyeltőknek, névszerint: Ifj. Zsoldos Ferenc 8 frt; Vadnay Andor dr. 4 frt; Banfalvi Lajos, Gyóry Antal, H. Szabó Lajos, Joó Karoly, id. Molecz Lajos, Neumann Jónás, Schneider József, Szabó Ilonka, Szathmáry Ernő 1—1 frt és Reis Soma dr., Tóncs Gyula 50—50 kr. — összesen 122 frt, a nemes célra tett adományaikért — ezúton nyilvánítja őszinte köszönetét.

Irodalom.

A **»Vasárnapi Újság«** szept. 12-iki száma 23 képpel és a következő tartalommal jelent meg: »Il. Vilmos német császár Magyarországon« (arcképpel). — »Egy hadgyakorlat 1797-ben« (Egykorú versekkel). — »Koronás vendégek Magyarországon.« — »Tata.« Irta Takács Sándor (képekkel Hary Gyula rajza és Cserna Géza amateur, Erdélyi és Klósz fényképei után). — Regénytár: »Dardentor Clovis« Verne Gyula új regénye (a francia kiadás eredeti illusztrációival). »Híres asszonyok«: Du Barry grófné (arcképpel). — »Mili néni nemetjé.« Elbeszélés. Irta Vértési Gyula. — »Pulszky Ferenc« (arcképekkel). — »Az új aranyország« (képekkel az alaskai aranyvidékről). — A meggyilkolt köztársasági elnök (Borda, Uruguay köztársaság meggyilkolt elnökének arcképpel). — Irodalom és művészet, Közintézetek, egyetlek, Sakkjáték és képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok.

A **»Vasárnapi Újság«** előfizetési ára negyedévre 2 frt, a »Politikai Újdonságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Bpest IV., egyetem u. 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a »Ké-

pes Néplap«, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonatözsde. (Bpest, szept. 15.) A gabonapiacra ma is folytatódott a lanyhulás és a hangulat igen deprimált volt. Búza b a n különösen waggonáruban, sürgösen kínáltak, a kereslet azonban korlátozott maradt és lanyha irányzat mellett az árak 15—20 krral csökkentek. A forgalom mintegy 20.000 mm-ra tehető, mely túlnyomóan rakományokból áll. Idegen áruban nem volt forgalom. A legmagasabb eladási ár 12.37 frt volt 77.8 kilós fehérmegeyi búzáért, míg a legalacsonyabb, 11.75 frt-on, a 74.8 kilós bajait fizették. A többi gabonaneműek is voltak hanyagolva és így lanyha irányzatot követtek. R o z s b a n a forgalom néhány kocsiarakományra szorított, melyek 10—15 krral alacsonyabb árakon keltek el. Minőség szerint 8.25—8.30 frt-on jegyeztek helyben, illetve helybeli paritásban Á r p a csak névleges árakat jegyez, mert nincs forgalom; takarmányár 5.70—6.10 frt. Z a b a n ma szintén gyenge volt a forgalom, lanyhuló árak mellett: elkelt kocsiarakomány 5.90—6.37 frt-on, szin és tisztaság szerint. T e n g e r i 5—10 krral alacsonyabb, helyben 4.80 frt.

Vasúti menetrend.

(Érvényes 1897. május 1-től.)

H.-M.-Vásárhely—Szolnok.

Vásárhelyről indul 7 óra 10 perc reggel, 4 óra 07 p. délután és 8 óra 10 p. este.
Mindszentről indul 8 óra 47 p. reggel, 5 óra 08 p. délután és 9 óra 17 p. éjjel.
Szegvárról indul 9 óra 10 p. délelőtt, 5 óra 30 p. délután és 9 óra 40 p. éjjel.
Szentesre érkezik 9 óra 30 p. délelőtt, 5 ó. 49 p. délután és 10 órakor éjjel.
Szentesről indul 6 óra 05 p. reggel, 11 óra 30 p. délelőtt és 6 óra 09 p. este.
Tökérről indul 6 óra 39 p. reggel, 12 óra 06 p. délután és 6 óra 41 p. este.
Kun-Szent-Mártonból indul 7 óra 21 p. reggel, 12 óra 49 p. délután és 7 óra 27 p. este.
Tisza-Földváról indul 8 óra 11 p. reggel, 1 óra 43 p. délután és 8 óra 14 p. este.
Pusztá-Tenyőről indul 9 óra 17 p. délelőtt, 2 óra 55 p. délután és 9 óra 20 p. éjjel.
Szolnokra érkezik 10 órakor délelőtt, 3 óra 44 p. délután és 10 óra 06 p. éjjel.

Szolnok—H.-M.-Vásárhely.

Szolnokról indul 3 óra 55 percór éjjel, 11 óra 49 p. délelőtt és 4 óra 48 p. délután.
Pusztá-Tenyőről indul 4 óra 47 p. éjjel, 12 óra 35 p. délután és 5 óra 26 p. délután.
Tisza-Földváról indul 6 11 p. reggel, 1 óra 54 p. délután és 6 óra 42 p. este.
Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra 10 p. reggel, 2 óra 50 délután és 7 óra 22 p. este.
Tökérről indul 7 óra 41 p. reggel, 3 óra 22 p. délután és 8 órakor este.
Szentesre érkezik 8 óra 15 p. reggel, 3 óra 53 p. délután és 8 óra 30 p. este.
Szentesről indul 4 óra 50 p. éjjel, 8 óra 45 p. reggel és 5 órakor délután.
Szegvárról indul 5 óra 13 p. reggel, 9 óra 09 p. délelőtt és 5 óra 32 p. délután.
Mindszentről indul 5 óra 48 p. reggel, 9 óra 45 p. délelőtt és 6 óra 08 p. este.
Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 p. reggel, 10 óra 37 p. délelőtt és 7 órakor este.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 2 ó. 24 p., 2 ó. 37 p. éjjel, 5 óra. kor, 8 óra 39 p. reggel, 3 óra 35 p., 4 óra 43 p. délután.
Budapestre érkezik 5 óra 45 p., 7 órakor, 9 óra 15 p. reggel, 12 ó. délbe, 6 óra 20 p., 6 óra 10 perc este.

Budapest—Szolnok.

Budapestről indul 8 óra 20 p., 9 óra 40 p. reggel, 2 óra 15 p., 5 óra 45 p. délután, 7 ó. 5 p. este, 11 órakor éjjel.
Szolnokra érkezik 11 óra 21 p. délelőtt, 12 óra 21 p. délután, 6 óra 52 p., 9 óra 02 p., 10 óra 13 p. este, 3 órakor éjjel.

Félegyháza—Budapest.

Félegyházáról indul 11 ó. 6 p. d. e., 2 ó. 55 p. d. u. Budapestre érkezik 1 ó. 25 p. d. u., 6 ó. 50 p. este

Budapest—Félegyháza.

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel, 2 óra 30 perc délután, 4 óra 35 perc délután. Félegyházára érkezik 12 óra 11 perc délután, 4 óra 51 perc délután, 8 óra 15 perc este.

Lapfőadó és felelős-szerkesztő: Dr. MATEFFY FERENC.

Társ-szerkesztő: BANEALVI LAJOS.

Önkéntes loárverés!

Héjja Lajos szép loállományát felosztva, a f. havi szent-Mihály-napi országos vásárunk alkalmakor, a vásártéren,

40 drb. lovat

fog önkéntes árverésen eladni; melyre ezennel meghívja a lótarló gazdaközönséget. 2—2

Kiadó lakás.

Özv. Pláger Józsefné II. 623 sz. háza üzlethelyiségnek f. é. Szt.-Mihály napjától kiadó, vagy kedvező feltételek mellett eladó. — Értekezhetni **Deutsch Mór-ral** vásártéren. 3—3

Gugyin József

és neje Czombos Katalin tulajdonát tevő 22 hold kitünő minőségű

kukorica termés

f. hó 18-án, szombaton d. u. 4 órakor. Mucsiháton nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, készpénz mellett eladatik.

Szentes, 1897. szeptember 15.

Singer Emil,
zár gondnok.

Hirdetmény.

Alulírott tudatom az érdekeltekek, hogy Horváth István és Horváth Ilona Nagy Sándorné felpereseknek, Vedress János és társai alperesek elleni rendes perében a néhai Horváth Ferenc volt szegvári postamester hagyatékához tartozó s kataszterileg 189⁸⁵⁴/₁₆₀₀ holdnak kitüntetett kistőkei **szántó, kaszáló és legelő** a szegedi tek. kir. törvényszék 14444 p 1897. szám alatt kelt utasítása folytán, esetleg két vagy három szakaszban is az **1897-ik évi szeptember hó 20. napján, délután 2 órakor Bolyó Kálmán kir. közjegyző úr irodájában** megtartandó nyilvános árverésen egy évre haszonbérbe fog adatik.

Az árverési feltételek az árverés napjáig nálam, I. tized 266. sz. alatti lakásomon megtekinthetők.

Szentes, 1897. szept. hó 13-án

Dr. Füsti Molnár Sándor,
zár gondnok.